

ante. Malum hoc contingere nequit ex parte divini verbi, quod per se confringere valet durissima corda, inflammare frigidissima, docere imperiosissima, curare infirmissima, & ea quae sensibus magis abdita sunt efficere spiritualia. Inferendum ergo malum hoc ab Auditore oboriri, qui ignorans naturam, atque actionis huius utilitatem, per habitum, & consuetudinem operatur. Idem.

Primum Consilium, quod praebere possit accedentibus ad audiendum Dei verbum, est omnem impuram intentionem ejicere, qualis ut plurimum eorum est, qui auditum veniunt ex animi vanitate, & curiositate, ut doctiores fiant, non autem Sanctiores: cum illuc accedere deberent ad audiendum Deum per os hominis loquentem. Loquitur Deus in me, & per me, dicebat Magnus Praedicator Sanctus Paulus: Non estis vos, qui loquimini, sed Spiritus Dei qui loquitur in vobis, dicebat J. Apostolus, primis Christianae Ecclesiae Praedicatoribus. Dei verbum audiendum est, ut ab omnibus vitiis emundetur ut sancti simus, & meliores, quam ante. Dementis est velle quidpiam ob alium finem praeter eum, propter quem institutum est. Injuria fit Praedicatori, Praedicatori, & Deo, qui illum instituit, ubi in praedicatione quaeritur aliquid praeter salutem, atque profectum animae. Crimen est ad audiendum concionem accedere alium ob finem praeter hunc, quoniam est contra divinam institutionem. Secundo loco veniendum est pura conscientia, elicto ante Contritionis actu, qui peccati tenebras dissipet; hoc enim obici esse possit luminibus, quae Dei verbum tribuit audientibus se, & qui purificant, & detergunt locum, ubi verbum recipiendum est; cum liqueat sapientiam, & cognitionem Dei in malevolam animam nequaquam introituram, neque habituram in corpore subdito peccatis. Tertio, illic afferenda est magna humilitas, atque docilitas, quoniam verbum hoc intellectum dat parvulis: Et ipsa etiam clamant Sapientia: si quis est parvulus, veniat ad me. Abscondisti Mystra tua superbis, ac Sapientibus Mundi, & revelasti ea parvulis, dicebat Salvator loquens ad Patrem; & rationem veram Judaeis reddens propter quam ex verbo suo non proficiebant, dixit illis, quomodo credere potestis, si honorem, gloriam, & hominum laudes occupamin? In valles defluunt fontes, & aqua divinae Sapientiae in cor humile. Non est, ut de vobismet alio modo sentiat, ut credatis tantumdem scire, quantum Concionatur; vel magis. Talis nihilominus est plurimum vanitas, ut propter hanc rationem audire nolint conciones, vel hinc nolint proficere, cum audiunt. Sanctus Ambrosius ait, hominem quantumlibet doctum, & eruditum, semper eruditione indigere donec vivit in terris. Plura sunt, quae nescio, quam quae scio, vetus quidam aiebat Philosophus. (Socrates.) Sancta Virgo ab ipsis etiam didicit Pastorem: cur igitur pudet te a Sacerdotibus, & Concionatoribus discere, Sanctus Ambrosius inquit? Salomon nati a Deo petit aliud, nisi cor docile, hoc est humile, & paratum ad discendum; ideoque magna Sapientia fuit praeditus. Sanctus Augustinus de se loquens in quadam Epistola, dicebat: Quamvis sum senior, & jam pridem Episcopus, paratus tamen sum, ut a juniore docear Episcopo: & alibi; si quis docere me posses, quod nescio, patienter sustinerem te non solum verbo redarguentem, sed etiam punientem. Pises quamvis in salsa maris aqua nati, & inuerti, tamen sale condendi fiant; ita illi etiam doctrina praerant, opus habent aliquo aeternae vitae Magistro, ne relaxentur. Denique cum omnibus detur optio audiendi quem maluerit Praedicatorum, illum audire debet, quem sibi magis proficere cognoverit. Aeger qui curari cupit, medicum quaerit, non doctissimum, neque egrotanti indulgentissimum, sed eum, a quo sperat securum iri. Deus conqueritur de Auditoribus, qui dicunt Praedicatoribus suis: loquimini nobis placenta. Annus Christianus Paris Suffren.

Minister Apollolicus docens duas habere debet intentiones cum praedicat. Primo, Honorare debet Deum, eique placeat. Secundo, Auditoribus debet proficere, iisque cum fructu in verbum Dei ministrare. Prima intentio indigitatur per verba illa: Vos estis lux mundi; facite, ut luceat lux vestra, ita ut homines videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in Caelis est. Intentio altera, quam habere debet Praedicator connotatur per haec: Ego vos elegi, & constitui, ut eatis: & fructum feratis verbi mei. Et sicuti Oratoris finis est persuadere verbis, ita Concionatoris finis est placere Deo, & efficere, ut homines proficiant in officiis suis veri Christiani; quod non ita intelligendum est perinde ac omnes conatus sui illi bene vertere debeant, sed quod hoc ille velit, & ad id nihil inausum, vel intentatum relinquat. Actio officiantis praedicatoris, non potest accendere in corde ignem amoris Dei; quia Dei verbum est ignis, si ardere, & uret nequit, non habet finem propter quem a Deo institutus est, ideoque illum, qui Evangelico praconi quaerendus est. Idem.

Concionator, ut plurimum, duas habet malas in muneribus sui exercitatione intentiones. Prima est lucrum temporale; tenet enim praedicationem tamquam negotiationem, & mercimonium plus offerenti, & plurimum licitanti tri-

Dua praedicator pot male Concionator, nisi intentiones.

buendum. Cogitant pietatem temporale lucrum esse, quod sane Evangelicam dedecorat dignitatem, cum dictum sit; gratis accepistis, gratis date; quod Apostolus fuit dicebat J. C. cum mittebat illos in omnes terras ad praedicandum. Non ideo tamen dixerim nefas esse honestam ad vitam remunerationem percipere; operarius enim dignus est mercede sua; & qui servit Altari, de Altari vivere debet: sed non ideo haec praedicandi provincia cuiquam deposcenda est, ut locupletetur aliquis, & terrenis opibus augeatur; aliter contingeret fore, ut Auditor Spirituale, atque aeternum acquirat, & Praedicator Spirituale quidem amittat, atque temporale adipiscatur: sed hoc non est proximum aedificare, sed est injuriam, & Deo, & proximo inferre: quoniam praedicat non quidem ad proximi Sanctificationem, sed ad lucrum faciendum; perinde ac argenti vim lucrari plaris esset, quam animam lucrifacere. Longissime abhorrebat hinc Apostoli intentio, cum dicebat: quaro vos; vos lucrari, non bona vestra, volo. Idem.

Pravam quoque habere potest intentionem Praedicator, cum vanitatis causa praedicat, ut audiat, & cieat admirationem sui, alios quidem ad se audiendum invitans, praetermittens alios quos contemnit, vel palam, vel clam; seu quod se indoctiores putat, seu quod hoc munere indignos arbitrat. Utiur etiam Praedicatione, ut Ecclesiasticas dignitates assequatur, vel ut laudetur, laudans se ipsum, & invidens aliis, qui plures habent sectatores, pluribusque talentis divinitus cumulati fuerunt. Ex prava hac oritur intentione, illum impensius operam dare, ut hominum plausus sibi conciliet, quam ut rationes aptiores excogitet, ut persuadeat Auditoribus suis, eoique ad Christiananum virtutum praxim cohortetur. Pudet illud iterare quod semel dictum, & necessario saepe repetendum est; vel discere ab illis, qui illud jam dixere, ne ab illo irrideatur. Maxore conficitur, eo quod Auditoribus suis satisfacere nequit, quod non semper obtineri potest; quandoquidem frequenti in Concione multa sunt hominum ingenia, quorum singula aliter sentiunt. Et contra vero inenarrabile estur gaudium, cum sibi populi plausum comparavit, prosperum laborum suorum exitum sibi potius, quam Deo referens acceptum. Nefas esse putat vitiis reprehendere, ne quis sibi succenseat. Talis erat prava eorum intentio, de quibus Sanctus Paulus conqueritur, qui per invidiam praedicabant, & aegre ferebant, ipsum plures fidei. Sed palam faciens intentionem suam puritatem, quae Deo tantum placere, & aliis proficere quaerebat, dicit: Gaudeo, & gaudebo, dummodo C. J. praedicetur. Et alibi verba faciens de intentione quam habebat in sermonibus suis scribens ad Thessalonicenses inquit: Si quis probati sumus a Deo, ut evideretur nobis Evangelium, ita loquimur, non quasi hominibus placentes, sed Deo, qui probat corda nostra: & scribens ad Corinthios ait, non sum sicuti alii plures, qui corrumpunt, & adulterant verbum Dei: sed praedico cum sincera intentione, tamquam ille, qui loquitur de Deo, & J. C. per motum, quem mihi imprimit Deus. Annus Christianus Paris Suffren.

Concionator Apollolicus se se immiscere non debet ministerio nisi vocatus a Deo: Quam ob rem suis parere debet Superioribus, ex quorum ore dicitur Dei voluntates atque praecipia. Nemo enim minus hoc aggredi debet, nisi vocatus fuerit, & missus ab eo, qui olim conquirebatur de quibusdam Prophetis, qui inter Judaeos seles, non missi, praedicatorum numero interebant: Falso prophetarum vocantur in nomine meo: non missi eos, & non praecipis, neque locutus sum ad eos: visionem mendacem, & divinationem fraudulentem, & simulationem cordis sui prophetas vobis. (Jerem. 24.) Et cum Ezechiel praedicare cepit audit hoc verbum; Fili hominis speculatorem dedi te domui Israel: & audis de ore meo verbum, & annuntias eis ex me. (Ezech. 3.) J. C. venit ad praedicandum missus a Spiritu sancto: Spiritus Domini super me, propter quod unxit me evangelizare pauperibus. (Luc. 4. 18.) Scriptura vocat Sanctum Joannem Baptistam missum a Deo, ut testimonium perhiberet de lumine. Apostoli missionem suam habuerunt: Euntes docete omnes gentes, dixit illis Dei Filius: Ego elogi vos, ut eatis, & fructum afferatis, & pro virili operam detis, ut fructus vestri permaneat. Quomodo praedicabunt, nisi mittantur, Sanctus Paulus ait: orate Dominum messis, ut mittat operarios in messem suam, dicebat J. Apostolus suis. Quis autem venire audeat tamquam Legatus, & Missus, nisi ille, quem Rex mittit cum imperio, ac patentibus litteris manu sua subscriptis, atque signatis? Ratio patet: cum enim fructus Praedicationis, salus videlicet animarum, non proficitur a scientia, vel eloquentia Praedicatoris, sed unius Dei, & qui plantat nihil sit aequo ac ille; quis non videt praedicare non esse hominis opus, sed praedicatorum esse vocandum a Deo? Etiam Praedicator se se diligenter ita disposuerit, ut praedicandi postulat munus; & comparat sibi retia ad animas capiendas velut pices; Dei semper est tangere hominum corda, qui totidem pices sunt, ut ingrediuntur in retia, iisque capiuntur, quae eorum corda sunt in manibus ejus. Annus Christianus Paris Suffren.

Prava intentio est propter vanitatem praedicare.

Una inter alias Praedicatori necesse, varias dispositiones est obedientiam.

CATE.

CATECHISMUS. PRAXIS QUAE ECCLESIA ERUDIT PUEROS, Rudes Homines, & Ignaros, MONITUM.

Celestis zelus pro Fide latius propaganda, & religionis puritate servanda non in eo tantum situs est, ut Dei verbum apud Nationes omnes, in omnibus Civitatibus, oppidis, Parochiis, atque in omnibus Religiosis domibus praedicetur: sed se extendit etiam ad accommodandum divinum hoc verbum rudibus, & imperitiis per familiaria documenta, quae vulgo Catechismi appellantur, & qui non minus verbi Dei nomen, & qualitates merentur: quoniam praeterquam quod utrinque idem fructus percipiuntur, sicut ex hoc Tractatu immo tescet, Catechismus immensus est a vitiiis, quae plerumque Verbum istud corrumpunt, quod praedicatur is, qui erudiores sunt, qui pabulam flagrant paratius, atque saporis suo accommodatus.

Satis non potest celebrari zelus, & cura Praesulum Regni huius hac in re. Credere jure hoc ipsam fieri in omnibus aliis Christianae Religionis imperiis, videmus enim hoc saeculo Successores Apostolorum, quibus commisit Deus Fidei depositum, curasse, ut sub eorum auspiciis, ac nomine, vernaculo idiomate prodirent iuxta Sanctorum Canonum Statuta in Diocesis suis Catechismi: quibus pueri, alique simplices, rudesque mortales ad usum edocerentur singula quae illis scienda, faciendaque sunt ad salutem indispensandam. Zelus eorum non minus veniet in ea cura, qua singulis jurisdictionis suae locis praesentibus hanc muneri viros idoneos, qui pro ipsi hoc vite fugantur officio erudiendi indoctos, & admonendi Parentes, & utriusque sexus magistros, ut eos mittant ad audiendam explicationem rerum earum, quas seipso tenentur, ut salutem consequantur. Et huius Tractatus decursu videbitur fructus, quem recipit Ecclesia ex hoc genere verbi Dei, a quo dicere possumus pendere felicitatem, bonos mores, pietatem, & Religionem eorum, qui a teneris vultibus egregie docti, eruditique fuerunt.

CATECHISMUS.

Praxis Ecclesiae erudiendi pueros, & homines rudes, ac imperitos.

Quid sit Catechismus.

Catechismus non aliud est quam familiare documentum Mysteriorum fidei nostrae, quod viva voce traditur baptizandis, vel baptizatis: qua in re Operis pretium est animadvertere primitiva Ecclesiae temporibus neminem ausum fuisse scriptis mandare nostrae Religionis Mystra; timebant enim, ut scripta haec incidere in manus infidelium, & cognoscerentur a persecutoribus fidei, qui illa sibi in ludibrium vertissent, & pedibus conculcassent, quod immunda animalia cum pretiosis lapillis facere consueverunt. Oretenus ergo tantum fidei nostrae Mystra interrogantibus, discipulis autem respondentibus; quod catechizari appellatur. Hae exercitatio nobilis est, atque perutilis: haec enim e primis est Ecclesiae functionibus, & vere Apollolica, ut liquet ex Bibliis, ubi Dominus noster praecipit S. Petro, ac in illius persona omnibus Praesulibus, atque Pastoribus, ut pascant agnos, videlicet pueros, aliosque rudes homines, tradentes illi Christianam doctrinam. Praesules, & Apostolorum Successores summa cura, & sedulitate gignitatis satisfacere, docentes summa cura, & S. Augustinus scribere Catechismos, quos docebant, docerique jubebant a Sacerdotibus, atque Pastoribus; simulque modum in hisce documentis tradendis servandum. Sanctus Gregorius Nyssenus orationem scripsit catechizandis, alique Sancti non pauci maluerunt catechizare, ac tradere fidei nostrae documenta, quam sermones sublimiores conscribere. Ex Theologia.

Catechismus tradendus est potissimum pueris baptizatis, qui aut aliquam cognitionis etatem perverserunt. Id autem quia omnes indocti docendi sunt, seu pueri sunt, seu senes; nihilominus, qui proveciores sunt etate supponuntur, vel esse, vel esse debere doctiores. Pueri ergo potissimum sunt erudiendi, ubi discretionis etatem attingerint; & a teneris unguiculis mittendi sunt ad Catechismum, qui a parvis rebus incipiunt, & sentim cum etate formantur ut majora, & magis necessaria. Cum vero dico pueris baptizatis Christianam doctrinam esse tradendam; loquor secundum tempus, & locum in quo modo sumus; nam pueri, qui modo baptizantur in Ecclesia Catholica, in baptismo promittuntur per se illo, vel illarum a quibus de sacro fonte suscepti fuerunt, se Christianorum more vituros, atque legem, & Dei mandata servaturos. Quomodo autem vultis Dei legem ab illis servari, nisi illam didicerint, quomodo vero discant, nisi Minister illis docuerit? Ex eadem.

Pastores generatim docere tenentur, vel curare, ut populi sui doceantur. Haec illis incumbit necessitas de jure divino, de jure naturali, & positivo. Hoc enim proprium est Officium Pastorum animarum pascere oves suas Verbo Dei, vel per se, vel per alios. Necessitas igitur est, ut aliquis doceat pueros secundum captum illorum ea, quae ad salutem sunt necessaria; quod fieri nequit adeo perspicue, neque cum ordine illo, quo Sermones fiunt, quos pueri non ita facile intelligunt. Et Pastor non potest perfecte hoc munere fungi, praedicans, nisi aptaverit sermones suos ad captum simplicis populi, redigens omnia argumenta ad punctum aliquod Catechismi, modo ad Symbolum Apollolicum. Haudry Bibl. Conc. Theol. de Mysler. Tom. V.

rum, modo ad Orationem Dominicam; alias ad mandata Dei, & mox ad Ecclesiae sacramenta, quod re ipsa difficultas est, quam solum praedicare. Ex Theologia.

Mirum est videre nonnunquam divini Verbi Ministros, qui negas putant, & se indignum arbitrant docere parvulos; sed hi non advertunt animum ad fructum, qui inde emanat, neque eo habent in pretio, quod meretur, hoc ministerium. Munus hoc adeo eximium est, ut Dei Filius, qui est aeterna Sapientia, illud insignioribus praerulerit: Si quis est parvulus venire ad me. Opus est ergo ut Catechismum exercere aggreditur, omnibus saluati utilitatis abrenunciare, profertens se pueros docere mere, ac simpliciter propter Deum, & animarum salutem, atque, ut munere suo persolvens muniat se constantia, & patientia (immocum ardore huic operi, cujus tantum est meritum, curam, ac manum admoveans. Verum est sermonibus majorem inefficaciam ad promovendos Auditores: verum cum fieri minime possit, quod nostri moveantur affectus, nisi antea doceantur, & nisi ea cogoscamus, quae movere nos debeant; Catechismus, ubi traditur doctrina Christiana necessaria cum omni candore, & familiaritate ad captum eorum, qui maxime simplices sunt, magis necessarius est ipsis praedicationibus, nihilominus qui docet, & erudit pueros, potest etiam simul movere auditores suos, & omnes ad id conatus debet exercere: & profecto utriusque satisfacit, si erudiens indoctos, moveat etiam cor illorum, qui ipsi audient. Ex Theologia.

Ad sciendos, inflammandosque Domini Ministros, qui pueros erudire tenentur: Summi Pontifices esse benignos praebuerunt erga illos, qui huic muneri opem ferunt, & huic institutioni cooperantur. Quomobrem pluribus gratis, & indulgentiis eos cumulant ad Christianam populum magis excitandum, & ad Doctrinae Christianae progredium promovendum. Pius Papa V. horatur omnes Antistes, ut omnem opem, ac vim adhibeant, ut Christianae praedicationis ubique locorum instituantur; ut illis praeficiant homines aptos ad tradendam Christianam doctrinam, atque, ubi videbitur, instituant Confraternitates, & Societates Doctrinae Christianae: ad quem obtinendum effectum suadet, ut obtinere conentur Indulgentias pro omnibus illis, qui sese in hoc munere exercuerint, nisi jam Summi Pontifices plurimas jam concesserint; & Pastores inferiores excitat, ut liberalliter erogent viris, & mulieribus, quae operam vobis traduntur catechismum, & pueros instituti, ad eos provivillit alliciendos, ut eo, qui maximis esse potest fervore, ac studio ad hanc adeo Sanctae cooperentur. Ex Theologia.

Catechismi fructus non solum esse debet fidelibus tradidit prima Fidei elementa, verum etiam illos subinde pascere efficere solidioribus praedicationibus, ita ut mentibus eorum insperetur gustus, & primis sermonis Scripturarum, & Ecclesiae elementis imbuantur, ut deinceps proficere possint ex Sermonibus, quos audient. Ideo Divini Verbi Ministri semper in Propositionibus, & Sermonibus suis aliquid Catechismi debent inferere; nam cum haec attinguntur, inspirant amorem Dei, & cum amore Dei omnes Virtutes. Hic verus est omnium Mysteriorum finis, cum Deus non fecerit res adeo admirabiles, ut pasceret, & curiosis mentibus satisfaceret, sed ut essent fundamentum Sanctorum operum, quae Religio a nobis fieri jubet. Sed liquet, cum a nobis, fidelibus explicent ea, quae Deus in nobis operatus est per baptismum, & ea, quae in eo nos facturos esse promissimus; quoniam sint leges Christianae praedicationis; quod J. C. consilium in Ba-

Ecclesiasticorum eruditorum repositio pueros erudit.

Indulgentiis concessis, qui Catechismum docentur.

Quoniam esse debet fructus Catechismi.

cha-

charitativa Institutione; & quo animo Missa audienda sit, & ad Sacram Synaxim accedendum; sensum, & sine sensu produci in cordibus veram pietatem, & homines idoneos fieri, qui ex divino, cui adsunt, Sacrificio proficiant. Creditum non est populos, & homines labori natos ex hujusmodi lectionibus proficere non posse: experientia docet contra, dummodo vera illos instituendi ratio adhibeatur, & in illis descendit cupiditas, excutitur, atque nosmet illis erudiendis paratos ostendamus, cum publice, & in Ecclesia, tum privatim, ac domi; illos non medioerum fructum percipere, & in Dei cognitione proficere. *Auctor recens.*

Harericoz Exemplum Exaudire eos, qui pueros negligunt erudire

Harericoz exemplum rubro suffundere potest eos, qui emendationem aliquam negligentiam suam in populum in docilitate, ibi enim videntur pueri, & rudes Scripturam locos proferre, de controversiis loqui; & quamquam hujusmodi cognitione degenerant in periculosam garritivam, & in inanes de hanc disputaciones, hoc satis nobis ostendere potest, quid discere valeant mortales, si ea, qua par est, cura edocentur. Verum est tamen magna ad id requiri diligentiam; Catechismus habendus est magis privatus in domibus, ac foris, quam in Ecclesia; & non pueris solum, sed etiam Patribus familiis; & praxi hac commendanda est ludi Magister, ut paulatim omnes erudiantur familiae. *Idem.*

Natus est Pater vel Mater familias, qui sepe volendus non sit Catechismus, & attente repetenda Christiana Religiois principia, quae in eo continentur. Quo enim sepius lectio illa iteratur, eo plures deteguntur veritates; praeterea multa sunt, quae pueris dicuntur, quae non nisi proveciunt aetate percipiunt, ita ut non desint quaedam in Catechismo ab omnibus perdiscenda. Quamvis Patres familias Catechismum non legerent iterum, nisi ut pares essent erudiendis filiis, ac famulis, hac satis valida est ratio propter quam id facere teneantur. Sed verum nimis est, proferre homines, illum nequaquam satis didicisse, & quod deterius est, ubi ad aliquam pervenerunt aetatem, quin illum iterum manibus tenerent. *Auctor recens.*

Ministri, quibus cura credita est pueros erudiendi, cavendum est, non solum ut id aliunde, & peramanter peragant, verum etiam quaedam cum gravitate, cui lenitas sit admixta; ut gravitas reverentiam conciliet, & lenitas sit quaedam illecebra, quae pueri ad illos audiendos libenter accedant. Antequam pueri Catechismum recitare jubeantur, sermo apud illos instituendus est plenus pietate, & uchioue, qui adducat illis ideam veritatum, quarum ab illis ratio erit expectanda; sed oportet sermonem hunc brevem esse, & familiarem, cui finis injiciatur re aliqua ad eos permovendos apposita, & eorum, quae dicta fuerunt, quaedam veluti anacrophaeon. Catechismo inspergendi sunt loci quidam acres, & acuti ad inspirandum pueris amorem virtutis, & honorem vitae. Praeceptionibus admiscenda sunt quaedam historiae ex Scripturis, vel probatis auctoribus excerptae, quae carent attentionem, & locum praebent ad blande inferendam in corda sanam doctrinam. Quam obrem, ubi Catechismus explicandum erit Mysterium aliquod, vel Sacramentum, pro Fundamento debent subministrare, quid acciderit, ut Mysterium hoc adimpleretur, vel Sacramentum institueretur. Omnia in hoc fita sunt, ut scias sensibus subijcere ea, quae narranda erunt, inculcanda, sepe repetenda; ea videlicet quae difficiliora sunt, ac magis necessaria, quoniam pastoribus reservata est corona gloriae propter laborem hunc adeo utilem, ubi illis persuasum fuerit hanc viam esse reddendi rationem Deo animarum, quarum cura sibi concessa fuit. *Idem.*

Sciti legislatores bonam filiorum educationem tanti fecerant, ut eam reppererint veluti fundamentum publicae salutis. Possit ne igitur Minister Domini eam negligere; vel nonne hac illi praeter ceteris maxime procuranda est? Quandoquidem potitur Spiritu puerorum, antequam demon eodem potiar; & hac certa est victoria, quam lucratur Deo, & cuius Dominus summopere zelotypus est. Quomobrem teneris ante omnia vi arctissimi praecipit, docere pueros prima Christianae fidei fundamenta, quae in Apostolorum Symbolo continentur; homines enim ab unguiculis ipsis tenere debent ad finem, propter quem creati sunt; opus est, S. Thomae ait, ut ab ipso primo rationis usu doceantur unitatem Dei, & divinarum personarum Trinitatem, quae futurae sunt obiectum beatitudinis nostrae. Oportet etiam, ut cognoscant viam, qua ad finem hunc perveniant, ideo quae sciant praecipua Mytheria, quae respiciunt Incarnationem Filii Dei, & auxilia, quae nobis ad salutem adquirenda dam suppeditavit; Norint igitur pueri, quantum satis est, omnia Sacramenta, & necessaria, quae sunt magis universalis, & necessaria, quae sunt Baptismus, Poenitentia, & Eucharistia. Sed quia parum prodest viam cognoscere, nisi illam sequamur, tradenda etiam pueris est ratio sequendi illam, docendo eos Dei Mandata, scilicet id quod ab illis exigit Deus, ut tribuat eis Paradisum, & quid illi prohibeat proposita poena aditum illius ipsi in aeternum iri interitulum. *P. Segneri de Curationum officii.*

Quam nonni adimplere valeat praecpta sine opere Gratiae, quae nonni precibus obtineat; Ministri verbi Dei docere teneantur pueros Orationem Dominicam, Nequeant enim cito

Quae in Ecclesiis diffunditur, ut pueri erudiantur

Quid docere sint pueri

nimis docere illos non utilitatem solum, verum etiam magis vitabilem orationis necessitatem, & obligationem quotidie orandi Deum, ne in peccatum labantur. Sacrosancta Tridentina Synodus praecipit, ut sicut Ministri his omnibus adjiciant frequentia, & peculiaria monita, ut pueris immistatur Dei timor, & obedientia, quam debent Patribus, ac Superioribus suis; nam quamvis haec puncta in Decalogo comprehendantur, opus est, ut illa distinctius noverint praeter alia, quia duo haec illis magis sunt necessaria, eorumque aetate accommodata; ideoque nunquam satis repetendum erit, illos sese rebus in omnibus subijcere debentur illi cum obsequio voluntati Dei, qui supremus illorum est Dominus, primoque pater in Caelo; & voluntati eorum, qui erga ipsos Dei locum tenent in terra. *Idem.*

Si arcta adeo necessitas est pueros docendi ipsorum officia, credendum ne est, Pastores suo muneri satis fecisse, cum pueri memoriter, longoque usu ea repetant, quin verborum sensum assequantur? Hoc ad summum est panem illis ostendere, non frangere; immo hoc ne ostendere quidem est, sed veluti claudere in vasculo, quod illis exhibitum, quin ad illud aperiendum clavem praebatis. Quem visum illi facere possunt? Vae Ministri Domini, qui hoc modo operantur. Igitur singillatim illis quilibet articulus explicandus est, ita ut pueri sensum intelligant; Urque id bene veritat, opera preciam est uti vulgaribus similitudinibus. Utinam eadem methodo pro veritatibus praeficit; & in tradendis Dei, & Ecclesiae praecipit: Re adhuc integra pueris insillat quaedam essentialia Christianae Religiois praecpta illis opposita, quae mundus corruptus sectatur, ut in diluculo incipiant sese componere ad suae religionis principia: si enim prima, quibus replebantur, placita recta non fuerint, cetera, quibus mox imbuuntur, rectora non erunt, ut videre est in aedificio, in quo primi lapides male positi, ceterorum, qui superaedificantur, augent deformitatem. In id autem potissimum incumbit, ut Synodus praecipit Tridentina, ut pueris insillat cum Dei timore tantum hororem peccati, ut auditio solum ejusdem nomine perhorrescant. *Idem.*

Quod ad Parentes attinet, sepe illis ostendenda est obligatio, qua tenentur optimam filii sui institutionem procurare, ideoque mittere eos ad Ecclesiam, ut discant, quod Christianus scire debet. Ostendendum illis est maximum ille fructus, quem inde ipsi percipiunt; hoc documentum effectuum, ut quam primum filii discant reverentiam, & obedientiam, quam sibi debent praestare; sine quo essent sylvestres plantae non nisi amarissimum fructus allaturae. Ad excitandos etiam parentes, a quibus id petitis, ob eorum oculos ponite plurimas Indulgentias, quas Summi Pontifices concesserunt Sanctam Doctrinam doctibus, vel conferentibus aliquid, ut doceatur; quare significare voluerunt, quanti momenti sit id efficere. *Idem.*

Divini verbi Ministri uti debent illis cum pueris, quos erudire volunt; allicientes eos laudibus, promissionibus, munusculis. *Equae difficile est illos vi, minisque compellere, ac facile per suavitatem pellicere; & miror quibusdam in parochiis nullo pacto cogi posse ad Catechismum: nam quid sumo congregantur Apes? an aliquo suavi liquore? Quidam sunt Ecclesiastici, qui vexant pueros, quos erudire volunt, quin excurrent scubi errant, durioribus verbis exprobrant eorum ignorantiam, murmurant, terrent, & nonnunquam etiam verberant; & putant illos taliter exceptos libenter accedere posse ad ipsos audiendos? Leones ipsi his modis nequaquam assuefecerunt, quomodo vero Agni parvuli assuefecerunt? Noverat J. C. qua ratione cum illis utendum esset. Videte qua cum benevolentia illis excipiat; quomodo eos complectatur, eisque manus imponens suam illis largiatur benedictionem: *Complexus eos, & manus imponens super illos, benedixit. (Matth. 10.)* Itaque ubi corrigendi sunt, & prohibendi, ne obstrepant; caveat ne faciat is per vos, ne vos oderit; sed alicui id negotii tribuite; hoc est consilium, quod praebet, qui rerum experientia imbuti sunt; vos autem in id unum incumbite, ut eorum vobismet concilietis amorem, quos erudire vultis; etenim nihil hoc magis necessarium est. Hoc nobis palam docet S. Augustinus, cum ipse testatur, in eorum quo S. Ambrosius prosequatur patrem suum in J. C. inde profectum fuisse, quod in ipso nactus erat, non solum veritatis doctorem, sed hominem suavem, atque officiosum. *Eum amare capto, non tamquam Doctorem vult, sed tamquam hominem benignum in me.* Si hoc accidit Augustino, qui eo, de quo loquitur tempore jam vive erat, & aliquin summo praedixit ingenio, quid de illis dicendum, qui nondum aetatem illam attingerunt, qua persequitur affectum filii rationis usum? Cum ergo aliquem vocabitis, qui vobis in pueris educandis terat opem, illi etiam atque etiam commendate, ut eadem utatur suavitatem, ac semper ab acerbis verbis, ac verberibus abstinat. *P. Segneri de Curationum officii.**

Nemo satis operam impendere potest puerorum institutioni; inde enim vita eorum sanctitas pendet. Quodnam ergo Pastoris esse meritum, si laborem suscipere vellet illos in litteris erudiendos? Qui docent in Scripturis Patres vocantur, & qui docentur dicuntur Filii: *Filii Proprietarii, &*

Quibus mediis uti debent Pastores, ut doceant pueros veritatem in Catechismo continantur.

Obligatio Praeterea mittere filios in Ecclesiam, ut doceantur.

Quomodo cum pueris secrete teneantur Verbi Ministri.

ad innuendum nos non minus debere illis, a quibus decemur, recte vivere, quam illis, qui nobis vitam dederunt. Patet equidem, magnum vobis hac cura negotium faceret: sed quem inde fructum non perciperitis? Pleraque quoque, quam jaetura fit in Populo rudi rusticoque, utiliter impenduntur in populo, qui ab ipsa pueritia excolitur. *Auferendo, vel praecipuando mores agrestes, rusticosque, ad omnia pares sunt, & informantur.* Si minus erit, quod propono vobis molestum est, semper tamen verum est, illud esse posse obiectum magni zeli, ideoque fieri posse facile: zelus enim omnia minoria efficit, & faciliora. *Idem.*

Exemplum Gersonis magis Cancellarii.

Gerson perilludis ille Parisiensis Universitatis Cancellarius, jure habitus inter summos zvi sui viros publice pueris factis diebus tradidit Catechismum, sponte cum jam proveciunt essent aetate. Quidam universitatis ejusdem Theologi, licet eidem rebus in omnibus inferioris quin factum admirarentur, contemnendum putarunt. Quid illi? Eos obloqui passus est; & ab instituto non recessit. Emisit demaxat Apologiam, quam perutilem futuram censuit, ut probaret minus illud maxime esse utilitatis, cui vir doctus vacare possit; & fieri posse, ut temporis beneficio exemplum suum maxime efficeret bona, non Parisiis solum, verum etiam in universo Christiano orbe qui ab illa civitate felicissimum recipiebant influxum sapientiae, atque doctrinae. Utinam aliquot mihi suppetere radii luminum Viri hujus praestantissimi ad eam commendandam exercitationem, de qua verba facimus. Patet iterum minus hoc morosum esse, atque molestum; sed quid zelus superari non potest, ut J. C. certos servos procurerem? S. Paulus Apostolus post tot revelationes, & raptus non dubitat sese consue demittere, ut aliqua ratione reperiret, tamquam nutrix cum alumnio suo. *Enhi sumus parvuli in medio vestrum, tamquam si nutritus fueris filius suos.* Mater nonnunquam ex ore suo haurit fructum tibi, quod comedendum porrigit filio suo; & hoc illi acceptus, & lapsidus est praedapibus omnibus, quas ex opparata mensa possit delibare. Simili aliquando letitia esseri debet, vosmet vobis ipsis surpientes, ut vosmet abicitur cura puerorum Paroeciae vestrae. Quam mirabili facilitate vos illos deducere, ubi adoleverit; si illi consueverent a teneris unguiculis vestram vocem audire, & sequi? E contra vero ne speretis, vos ad libitum deducere esse eos; qui a pueris dociles non fuerint praecceptionibus vestris. J. C. bis commendavit S. Petro, ut Agnos suos pasceret, & de ovibus semel tantum locutus est; quod inuere velle videtur, nobis duplo majorem impendendam esse curam pueris, qui Agnorum nomine connotantur, quam ovibus, qui Oves dicuntur: Primi enim illi re ipsa majorem nobis spem tribuunt. *P. Segneri de Paroeciarum officii.*

Vulgo satis persuasum est ex bona puerorum institutione pendere felicitatem non solum particularium familiarium, & Parentum gaudia, verum etiam totam republicam, prosperitatem, & bonum regimen Rotum publicarum, atque regiorum: at nescio utrum aequae persuasum sit bonam filiorum

institutionem pendere etiam a doctrina qua traditur illis de Mytheriis Religiois nostrae, de horrore peccati, quod in illis cietur, de timore Dei, ac fidelitate in ejus famulatu; ubi S. Bernardus ait non alias causas esse inquirendas, cur multi videantur senes repleti virtute, & omni virtutum genere destituti; nisi hoc inde profectum est, quia virtutes has adepti non sunt ab adolescentia, quae opportunum erat tempus illas addiscendi. Et S. Hieron. describens egregias qualitates senectutis eorum, qui a pueritia virtutibus operam dederunt, ait illam fieri doctorem aetate, certiore experientia, prudentiore diuturnitate; eamque jucunde fructum percipere veterum laborum adolescentiae. Adolescentia enim tempus est tentationum, atque praetiorum; unde sequitur, cum tentationes eo tempore superatae fuerint, non magna difficultate reliquo vitae spatio posse superari. Certum est vehementissimas tentationes illas esse, quae voluptate proficiunt, quae nonnunquam superavit illos, quos tormenta vincere non poterunt: sed quamvis tentationes sint omnibus aetatibus communes, constat tamen illas fieri frequentiores, & acriores esse in juventute, quae semper, ut S. Hieron. ait, inter castitatis certamina versatur; cumque semper sepra sit peccati occasionibus, & agitata simulis carnis, multos sustinet labores ad puritatem servandam, similis igit, qui agre servatur sub virtutibus lignis, quibus obruitur. Milerum itaque est videre saepe senes, qui prima ignorant suae Religiois rudimenta, eo quod illa in prima pueritia non didicerunt, praesertim vero in rusticis, & saepe etiam in iis, qui negotiis operam navant, qui nunquam fere animam adiciunt Christianis veritatibus, & per inevitabilem fere calamitatem moriuntur in ignorantia, cum non sint ultra pares excipiendis praecceptionibus; quasi occupatio ista non esset amplius opportuna. Verum illorum negligentia nequaquam medicina careret, si alii quidem libros consulere vellent; alii vero interesse, cum Miliones subinde peragantur in agris, & quaedam habere colloquia cum Confessorio. *Auctor recens.*

Primus obex ad Salutem in adolescente, est ignorantia, vel defectus doctrinae. Ubi bonum ametur, cognoscendum est. Docendi sumus, illud per nos cognoscere minime possumus, iurem in adolescentibus est caritatis eorum, a quibus dicitur. *Ubi non est scientia animae, non est bonum. (Ista s. Prov. 19.)* Obex hic magnus est, & hac prima est ordo depravationis adolescentiae. Hic autem eo magis deplorandus est, quo magis communis est, & ad plures extenditur, cum verum sit plerumque adolescentem interire, eo quod non satis callidum virtutum praecpta. Patres negligunt erudire filios suos in vera pietate; omnemque operam, curamque transtulunt ad eos educandos in vanitate, inter delicias, inter voluptates, in amore terrenorum honorum, & in placitis mundi. Quomobrem permanet in ignorantia sua, & pravis habitibus, & in nullam reditus spem misere intereant. *Auctor recens.*

Primus obex ad Salutem in adolescente, est ignorantia, vel defectus doctrinae.

DE PUBLICIS PRECIBUS. MONITUM.

Primum in Moralis Bibliotheca nostra Tomo Tertio tradidimus Collectanea de necessitate, & conditionibus Orationis, & postea, quam habet impetrandi a Deo, quidquid ab illo petit: una ex praecipuis Ecclesiae consuetudinibus est uti valido hoc subsidio, ac generali hac, toties repetita, provisione pro publicis necessitatibus per preces aequae publicas, atque sollemnes; videlicet cum tota civitas, vel communitas alicuius simul in unum velut corpus colligitur a Deo favore, vel opem aliquam in communi, atque urgentem ipse testatur est, quam cum singillatim homines petunt, & singuli pro sua quisque utilitate deprecantur. Hujus rei causas memorabimus: addo solum in precum publicarum numero eas a nobis recensere, quae vere hujusmodi Communitatibus, juxta singulorum Ordinum Constitutiones.

Ubi sciendum est, non desse plures alias occasiones, in quibus consuevit Ecclesia extra ordinem hujusmodi preces adhibere; cumque ipsi magis comperte, atque exploratae sint Dei haec de re voluntates, & agnoscat urgentes necessitates, in quibus populum magis interit ad Dum consigere: exempli gratia pro terra hujus fructibus: ad id enim Haec instituit preces, quas Rogationes appellat; alias simili ratione fieri jubet in publicis calamitatibus, veluti tempore pestis, in summa amone caritate, vel cum in populo morbo aliquis gliscit; alias ad avertenda impendenda mala; alias ad agendas Deo gratias pro victoria de Religiois, vel Republicae hostibus relata; alias ad obtinendam Regis valetudinem, a qua populum felicitas pendet; alias denique ob alias causas, in quibus agitur de publica utilitate, quam omnes pro virili parte procurare debent, pie, ac devote precibus hujusmodi adstantes, & pro se quisque nomimal publicis hujusmodi celebratibus consententes.

DE PUBLICIS PRECIBUS.

Si unus oratio semper est efficax, ubi sit suis conditionibus praedita, quanam erit plurium simul orantium, & Caelum fatigantium, ut eundem favorem consequantur? Haec prima ratio, quae statim in oculos incidit, & quae videtur conclusio qualem ex ipsis Filii Dei verbi elicita; *Monitry Bibl. Theol. Conc. de Myther. Tom. V.*

Si duo ex vobis consenserint super terram, de omni re quamcumque petierint, fiet illis a Patre meo. (Matth. 18.) Hoc est rite ratiocinari cum S. Joanne Chryso. *Qui nihil negat tam paucis, quid in concilio, & congregatione Sanctorum poscentibus demagibit? (Sermon 130.)* Haec illatio desumitur ex natura ipsa omnigenae Societatis, & ceteris, qui necessario complectitur multitudinem mortalium in unum corpus coalescentium, & qui